

אלו הן הגולין פרק שני מכות

יא.

עין משפט
גזר מצוה

גא א מיי פיע מהל
מ"ת הלכה יג סגמ
עשין סה טושיע י"ד סי'
רעמ סתף פ' ר'
גב ב מיי פיע מהל
מפלין הלכה ט סגמ
עשין סה טושיע י"ד סי'
רעמ סתף פ' ר'
לכ סתף עמ'
ג. גמיי פ"ח מהל מפילין
הל"י טושיע ט סתף י"ג
טושיע י"ד סי' רע"א
סתף פ' ר':
גה ד מיי פ"ח מהל רזח
הלכה ט סגמ עשין ט':

תורה אור השלם

- 1. וידבר ה' אל יהושע
לאמר: דבר אל בני
ישראל לאמר: הנה אנחנו
את ערי המוקלט אשר
דברתי אליכם ביד
יהושע: כ ב
2. דבר האיש אוני
האריך האגרן קשות והפן
אתו כמרגלים את
האריך: בראישה מב ל
3. און נדברו יראי יי איש
את רעהו ויקשב יי
וישמע ויתבט ספר ופרון
לפני ליראי יי ולחשבי
מלאכי ג טו
4. ידבר עמם תחתיה
ולאמרו: תחתיה ורגליו:
החלים מ ד
5. ויתבט יהושע את
הדברים האלה בספר
תורת אלהים ויחק אבן
וגולה ויקמץ שם תחת
האלה אשר בקדש יי:
ויהושע כו ט
6. ויהי לך לאות ל
יך ולפרוץ פני עיניך
למען תזכה תורת יי
בפוך בי ביד ויהי
הוצאתו יי ממצרים:
שמות ג ט
7. והצילו העדה את
הרצח מיד גאל הרצח
החשבו אתו העדה אל
עיר מקלטו אשר נס
שמה וישב בה עד מות
הקולל והגול אשר קמש
אתו בשמן הקדש:
במבר ל כה
8. כי בעיר מקלטו ישב
עד מות הכהן הגדול
ואחרי מות הכהן הגדול
ישב הרצח אל ארץ
אחרת: במבר ל כה
9. ולא תקחו בפר לנוס
אל עיר מקלטו לשוב
לשבת בארץ עד מות
הכהן: במבר ל כה
10. כיצור להגיד כדורו
לעוף פן קללת חנם לו
משלי כו ב
11. ואדחתפל ראח פי
לא נעשה ענתו ויחשב פי
את החמור ויקם וילך
אל ביתו אל עירו ויצו
אל ביתו ויחנק ויקמץ
ויתבר קברו אביו:
שמואל ב יז כב
12. ויאמר מה הדבר
אשר דבר אליך אל נא
תכחד ממני בה יעשה
לך אלהים ובה יוסף אם
תכחד ממני דבר מפל
הדבר אשר דבר אליך:
שמואל א ג ג
13. וחד לו שמואל את
מפל הדברים ולא כחד
בפני ויאמר יי הווא חשוב
בעיני נעשה:
שמואל א ג א
14. ולא הלכו בניו
בדרך יוסף אחר בצעע
ויקחו שחוד וישו בשפט:
שמואל א ג א

משל זה על אדם שלוקה בשביל סרחון של אחרים: טוביה מטא
ויוגד מנגיד. משום ה"א דלמרי" צעריצי פסחים [ק"ג]: טוביה מטא
ויוגד אסהיד זיה צימדי שלא היה עד שני דצבר ונגדי" רב פפא ליוגד א"ל
טוביה מטא ויוגד מנגיד ומאז היתה למשל: **הס אמרי**. בא"י אומרין

משל זה: **שם נפסי מנגזלי גור**. שם
פן חמור לקח את דינה בת יעקב
והנהלה שלו ושאר בני העיר שלא נהנו
מלו עמנו ונלטערו. מנגזלי שם איש
מזני העיר: **שכרה דוד שיוין**. יקודות
של בית המקדש. וזמגמרת ירושלמי
(סנהדרין פ"י ה"ג) מלינו תימוליוס
של בית המקדש והוא יסוד בלשון יוני:
קפא סהומא. קף מהוס. זמגמרת
ירושלמי (שס) שמאל סס חרס שהגיה
קולו ואמר לו חל מטלני מכאל שחי
כנוס על המוס מיוס מתן תורה
שרעה לא הארץ ולא שנת דוד
לדצרי ונטלו: **מי שרי למתנז סס**.
פן ימחקוהו המים ועוזר משום
ואזבנת את שמש (דברים יג) ולא
מעשון כן וגו' (שס) **נשא אחיותול כו**.
יש מימה דצבר שהרי לא קנה דוד
את הגורן המרוני הידוס מעשה
דהסתה שהיתה לאחר מיתוס אחיותול
ג' שנים ולפי דצריס הללו צריכין לנו
לומר שאע"פ שלא קנה הגורן יודע
היה מנערויו מיוס [שנמשח] וישבו
הוא ושמואל צנויט הרמה וצדקו בספר
יהושע ומאלו מקוס לבית המקדש
כדלדרשינן ליה צנזמים צנזארו מקומן
(דף נד:) וזכר ה"סודות כדשמו: **ימחה
על המים**. דכתיב צקוטה (במדבר ה)
ומחה אל מי המרים והרצה הזכרות
צפרשה ולא"ה כתיב ומחה כו'. וקללה
זו צנוס היתה שלא היה מקללו אלא
אס אינו אומר: **אפי' על סנאי**. ולא
נתקיים המנאי אעפ"כ היא צנא דא
קללה על תנאי אשה אמר תכחד ממני
ולא נתקיים שלא כחד ואעפ"כ נתקיימה
הקללה דכתיב ולא הלכו בניו דצרכיו
וגו' וזו קללה קללו עלי כה יעשה לך
כמו שנעשה לי שאין צני מהוגנין:
ומטאמי

בלשון עזה דכתיב וידבר ה' אל יהושע לאמר
דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי
המוקלט אשר דברתי אליכם וגו' מפני שהן
של תורה למימרא דכל דיבור לשון קשה
אין בדכתיב דכבר האיש אדוני הארץ אתנו
קשות והתנאי דכברו אין נדברו אלא לשון
נחת וכן הוא אומר דכבר עמים תחתינו דבר
לאהוד ידבר לאהוד: (ימנז"י רבנ"ן מהמנז"י
וספר"י) פליגי בה רבי יהודה ורבנן חד אומר
מפני ששייהם וחד אומר מפני שהן של תורה
ויכתוב יהושע את הדברים האלה בספר
תורת אלהים פליגי בה ר' יהודה ור'
חד אומר שמנה פסוקים וחד אומר ערי מוקלט
בשלא למו"ד ח' פסוקים היינו דכתיב בספר
תורת אלהים אלא למו"ד ערי מוקלט מאי
בספר תורת אלהים ח' ויכתוב יהושע בספרו
את הדברים האלה הכתובים בספר תורת
אלהים ספר שתפרו בפשתן פליגי בה ר'
יהודה ור"מ חד אומר כשר וחד אומר פסול
למו"ד פסול דכתיב למוען תהיה תורת ה'
בפוך ואיתקש כל התורה כולה לתפילין מה
תפילין הלכה למשה מסיני לתופרן בגידין
אף כל לתופרן בגידין ואידך כי איתקש
למוותר בפוך להלכותיו לא איתקש אומר רב
חיונן להו לתפילין דבי חביבי דתפירי
בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: **מתנאי** אהד
משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים
ואחד שעבר ממשוחותו מחזירין את הרוצה
רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחזיר
את הרוצה לפיכך אימותיהן של כהנים
מספקות להן מזהו וכמות כדי שלא יתפללו
על בניהם שימותו: **גמ'** מנא הני מילי אומר
רב כהנא דאמר קרא וישב בה עד מות
הכהן הגדול וכתיב כי בעיר מקלטו ישב עד

מלתון עזה ויהושע ויהמר ה' ואלו נאמר וידבר ה'
יהושע ודיבור לשון עז הוא: **מפני שכן** על סורה.
אלו שאר אמירות
שאמר לא אמר דבר לקיים מלוה הכמונה צמורה חוץ מוז: **ידבר
עמים**. ינהל עמים תחתיו: **מפני ששים**. שלל הפרישם לאחר
שתלקו מיד עד שנאמר לו מפי הקב"ה:
פליגי בה. בפירושה דהאי קרא מה
כתב יהושע צ"ת: **חד אמר שמנה
פסוקים**. מווימת שם משה"ע עד סוף
וחד אמר בצפנת ערי מוקלט הוא
אומר שכתובה בספר יהושע: **למען
היה סורה וגו'**. ורשיה לקרא
משמע בתפילין ואיתקש הכל תורה
לתפילין: **כי איתקש למותר צפיר**.
דכתיב צהאי קרא צפיר מן המותר
צפיר שאין נכתבין על ער הצמה
טמאה: להלכותיה. דלדר שאינו
כתוב צמורה וכתפילין גופייהו לא
גמרינן ליה אלא מהלכה למשה מסיני
לא ילפי ה"איתקש: **דני חזיו**. דודי
לחי אצח והוא רני חיי: **מתנאי**
אחד כהן משוח צנוס המשה. הס
כהנים גדולים שהיו עד יאשיהו: **ואחד
המרוצה צנזים**. הס המשחה כדלמרינן
ואין שנתן עמן המשחה כדלמרינן
בזכויות (דף יג.) ושוב לא נמשחו
כהנים ולא היתה ניכרת כהונה גדולה
הס אלא צריכו צנזים שמשמש
צ"ב צנזים: **ואחד שעבר ממשוחותו**.
שזיער פסול כ"ג ושימש אחר תחתיו
וכשתפרא כהן חזר לעזובתו ועבר
זה ממשוחותו: **מהזיר את הרות**.
במתין כמו שנאמר וי אחרי מות הכהן
הגדול ישוב הרות: **משוח מלחמה**.
כהן המשוח לומר צמלחמה כרכי
המלחמה אל ירך לצנזם וכל הענין
(דברים ט) **גמ' וישב בה עד מות הכהן
הגדול**. הא חד כי צעיר מקלטו ישב עד
מות הכהן הגדול והא כתיב ואחרי מות
הכהן הגדול ישוב הרות הא לתנא:
שהיו להן צנזם רחמים על דורן.
הלכן לאו קללת חנס היא:
הכל אמרי. צצצל אומרין

מאת הכהן הגדול וכתיב וי אחרי מות הכהן הגדול ור'
אחרינא לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן (וגו') ואידך מדלא כתיב הגדול חד מהנד הוא: לפיכך אימותיהן
של כהנים וכו': מעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי והכתיב כצפור לגוד כדורו לעוף כן קללת חנם לא תבא
אל הא"ל הוא סבא מפירקיה דרבא שמיעי לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ואיכא דמתני כרו
שיתפללו על בניהם שלא ימותו טעמא דמצלו הא לא מצלו מייתי מאי הוה ליה למעבר הכא אמרינן
טוביה מטא ויוגד מנגיד התם אמרי שכם נסכי ומבנאי גזיר אמר (ליה) ההוא סבא מפירקיה דרבא שמיעי
לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי מנייה
דר' יהושע בן לוי ולא אישתעי אליהו בהדיה תלתא יומי אמר רב יהודה אמר רב קללת חכם אפי' בחנם
היא באה מנלן מואחיותול שבשעה שברה דוד שיתין קפא תהומא בעא למישטפא לעלמא אמר
מהו לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומא דליקו אדוכתיה ליכא דאמר ליה מידי אמר כל היודע דבר זה
ואינו אומר יחנק בגרונו נשא אחיותול ק"ו בעצמו אמר ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה התורה
שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים לכל העולם כולו לא כל שכן א"ל שרי כתב שם אחספא שדי
אתהומא נחת וקם אדוכתיה ואפ"ה כתיב ואחיותול ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבוש את החמור ויקם וילך
אל ביתו (ואל עירו ויצו אל ביתו ויחנק וגו' א"ר אבהו קללת חכם אפילו על הנאי היא באה מנלן
מעלי דקאמר ליה [עלין] לשמואל כה יעשה לך אלהים וכה יוסף אם תכחד ממני דבר ואף על גב
דכתיב ויוגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו [ואפ"ה] כתיב ולא הלכו בניו בדרך יוסף וגו' אמר

(א) שנת סג, (ב) וקדושין
לה"ל. (ג) [שנת חז: חח.]
(ד) ס"ח לספרי, (ה) וירושל'
לג'ג, (ו) [אבות יב:]
(ז) [ג' אמר ההוא:] (ח) ס"י
דאמרי, (ט) פסחים ק"ג:
(י) [מתלון בנה לומר עובד
אלמה. (יא) (יג) ג'ג'ר]
הערוך קטעו, (יד) [שנהדרין
י: צרכות נו, (ט) סוכה ג,]
(ט) ג"א מ"א איכא דידע אי
שרי כו', (ס) [שנת קט.]
סוכה ג: נדרים סו: תולין
קמ"א, (ע) [דברים לז,]
(פ) [במדבר לה,]

גליון הש"ס

גמ' ר"י ור' נחמיה חד
אמר. עי' צ"ב טו פ"ח:
שם שם שפרויה בפשוט.
עשין מנגיל דף ח ע"ב ודף
יט ע"ב:

מוסף רש"י

ידבר עמים, יספיל, וכל
שפלת צנח (שבת טז).
שבשעה שברה דוד
שיתין, ולא שיתין
שמשמטי ימי בבלשם כדכתיב
(ע' סוכה מט.) ולי ספרי
ליה שמה צנחלנו עפר זר
לזרות ולרין לכוהן
(סוכה ג.) קפא תהומא
קף התמוס למעלה ויהא
ויף הכהן (מ"י י)
מתגמלין וקפא פורלא
(שם.) מהו לכתוב שם
כו'. דוד לא היה מורה
הלבג צפיר כדו היתה
הוא היה שם (שם).
אחספא מפני שהתם
כולו יורד וזו קף כדו
שירד יומת על הקב,
וזמגמרת דכתיב שמואל
מפורס שמאלו דוד על פני
נקב התמוס והמכות בו
שהיה שם משחה ימי
בראשית (שם ג.) לעשות
שלום בין איש לאשתו.
לצדקת אל הטוטה אל
טוטה היא יאה שנים
צניעה (שם). שמי
שכתב בקדושה. שמי
מנגיל יתן ה' אחר וגו'
דכתיב (במדבר ה) וכתב
את האלות האלה וגו'
(שם).

רבינו חננאל

בלשון עז שנאמר וידבר
ה' אל יהושע לאמר וכו'
אל בני ישראל לאמר תנו
לכם את ערי המוקלט וכו'.
ומנא לן דכל דבור לשון
קשה הוא שנאמר דבר
האיש אדוני הארץ אתנו
קשות וגו'. אני והנתיא
או נדברו וקין נדברו אלא
לשון נחת שנאמר דבר
עמים תחתיו. ושני דבר
לאהוד ידבר לאהוד. כלומר
דבר קשה ידבר ניותה:
מאי בספר תורת אלהים.
הכי קאמר ויתכב יהושע
את הדברים האלה כספר
הכתובין בספר תורת
אלהים: ספר שתפרו
בפשתן רבי יהודה ר'
מאיר חד אמר פסול